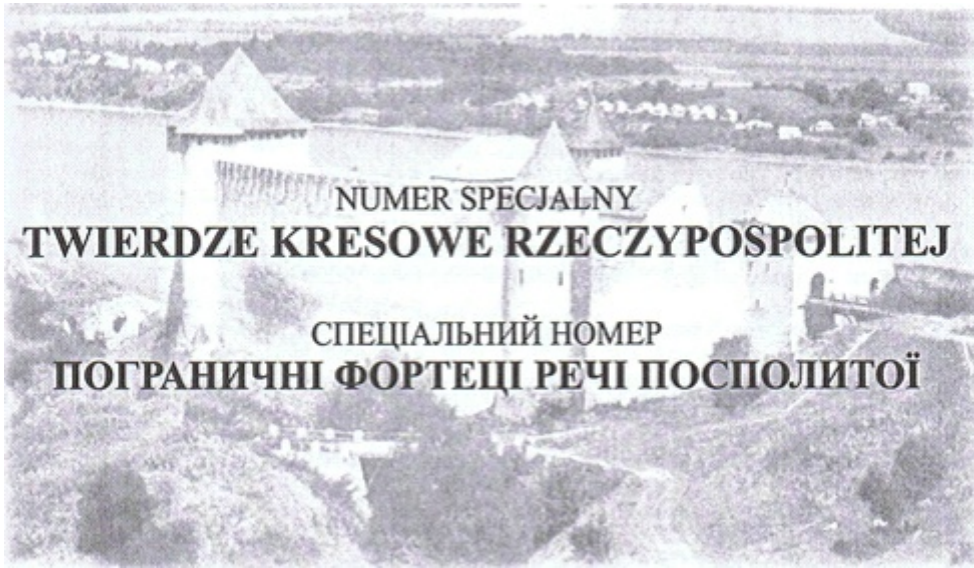

ZAMOJSKO – WOŁYŃSKIE
ZESZYTY MUZEALNE

Tom II

Muzeum Zamojskie w Zamościu
Zamość 2004

NUMER SPECJALNY

TWIERDZE KRESOWE RZECZYPOSPOLITEJ

СПЕЦІАЛЬНИЙ НОМЕР

ПОГРАНИЧНІ ФОРТЕЦІ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ

"Zamojsko-Wołyńskie Zeszyty Muzealne" wydawane są we współpracy z Wołyńskim Muzeum Krajoznawczym w Łucku. Na łamach periodyku publikujemy wyniki badań dotyczących szeroko pojętej historii i kultury terenów pogranicza oraz opracowania zbiorów muzealnych. Autorami publikacji są pracownicy Muzeum Zamojskiego w Zamościu Wołyńskiego Muzeum Krajoznawczego w Łucku oraz zaproszeni do współpracy specjaliści z

prezentowanych w wydawnictwie dziedzin ze środowisk uniwersyteckich, krajoznawczych i muzealnych. Materiały publikowane są w wersjach autorskich. Ze względu na stosowane przez autorów różne systemy sporządzania przypisów i bibliografii oraz trudności w ich ujednoczeniu pozostawiamy je w wersji oryginalnej. Redakcja nie bierze pełnej odpowiedzialności za treści merytoryczne zamieszczone w artykułach.

Zespół redakcyjny "Zamojsko-Wołyńskich Zeszytów Muzealnych"

Piotr Kondraciuk, Jerzy Kuśnierz, Силюк Анатолій М., Andrzej Urbański

Redakcja tomu

Piotr Kondraciuk, Jerzy Kuśnierz, Andrzej Urbański

Korekta

Piotr Kondraciuk, Jerzy Kuśnierz, Силюк Анатолій М.,

Tłumaczenia tekstów

z języka ukraińskiego na język polski
Jerzy Kuśnierz

z języka polskiego na język ukraiński
Силюк Анатолій М
streszczenia w języku angielskim
Joanna Paczos

Konsultacja filologiczna

Andrzej Prawica

Autor wystawy "Twierdze kresowe Rzeczypospolitej"
Jacek Feduszka

Na okładce Ostróg, Wieża Nowa (Okrągła). Fot. J. Kuśnierz.

Projekt okładki

Piotr Kondraciuk

ISBN: 83-91526-7-1

ISSN: 1733-8972

Publikacja przygotowana i finansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach grantu z Funduszu Małych Projektów Phare zarządzanego przez Euroregion Bug. Projekt "Pogranicza Europy". Autor projektu: Piotr Kondraciuk

Druk: Zakład Poligraficzny, Zamość, ul. B. Prusa 19, tel. (0-54) 639 23 18

Z prawdziwą przyjemnością i satysfakcją oddajemy do rąk Czytelników drugi tom "Zamojsko - Wołyńskich Zeszytów muzealnych" przygotowany wspólnie przez Muzeum Zamojskie i Wołyńskie Muzeum Krajoznawcze w Łucku. Przy okazji pierwszej edycji periodyku pozwoliłem sobie wyrazić nadzieję, że nastąpią kolejne i sądząc po zainteresowaniu, z jakim zostało odebrane nasze wydawnictwo była to nadzieja oparta na mocnych przesłankach.

Zamieszczone w opracowaniu artykuły i komunikaty są kolejnym dowodem rozwijającej się nadal intensywnej współpracy i wzajemnej wymiany doświadczeń oraz nawiązywania kolejnych kontaktów. Stanowi ono również element rzeczowej i spokojnej dyskusji przedstawicieli nauki obu krajów, kierujących się w swojej pracy argumentami i analizą źródeł historycznych oraz wykorzystaniem najnowszych opracowań i wyników badań terenowych i archiwalnych.

Referaty opublikowane w niniejszej publikacji przygotowane zostały na konferencję "Grody, zamki, rezydencje na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej", która odbyła się w Zamościu i Łucku w dniach 27 - 29 maja 2004 roku. W obradach wzięło udział kilkudziesięciu naukowców z obu krajów; historyków, archeologów, historyków sztuki, muzealników, regionalistów i innych zajmujących się tą problematyką. Muzeum Zamojskie jako główny organizator konferencji zaprosiło do udziału przedstawicieli uczelni z Lublina, i Warszawy, Torunia, Krakowa, Katowic, Torunia, Łucka, Ostroga, muzeów z Krakowa, Rzeszowa, Lublina, Tarnowa, Łucka, Lwowa, archiwów i ośrodków badań i dokumentacji zabytków z naszego regionu.

W związku z konferencją w Muzeum Arsenał w Zamościu udostępniono od 27 maja wystawę "Twierdze kresowe Rzeczypospolitej XVI - XIX w." Zgromadzono na niej ponad 140 eksponatów ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Okręgowego w Tarnowie, Muzeum Narodowego w Warszawie oraz Muzeum Zamojskiego i Oddziału w Arsenale. Główną część ekspozycji stanowiły historyczne widoki, fotografie i plany twierdz oraz rezydencji kresowych jak również portrety ich fundatorów i właścicieli. Ponadto zaprezentowano różnego rodzaju broń białą i palną, w tym kilka ciekawych pistoletów ze zbiorów Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Na szczególną uwagę zasługiwała kolekcja grafik i portretów z kolekcji pochodzącej z zamku w Podhorcach znajdujących się obecnie w zbiorach Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Wystawa prezentowana w salach Arsenалу w okresie letniego sezonu turystycznego cieszyła się dużym powodzeniem zwiedzających.

Istotnym uzupełnieniem całości przedsięwzięcia był wyjazd na Ukrainę i możliwość zwiedzenia przez uczestników konferencji obiektów obronnych na Wołyniu i Podolu. W trakcie objazdu zapoznano się ze stanem obecnym zamków w Łucku, Dubnie i Zbarażu oraz obiektów zabytkowych w Krzemieńcu i Wiśniowcu. Kolejnego dnia dzięki uprzejmości Dyrektora Lwowskiej Galerii Sztuki Pana Borysa Woźnickiego uczestnicy objazdu mieli możliwość zapoznać się z przebiegiem renowacji rezydencji obronnych w Złoczowie i Podhorcach a także zwiedzić zamek w Olesku. Podsumowanie obrad miało miejsce we Lwowie po zakończeniu zwiedzania Góry Zamkowej.

Organizacja konferencji poświęconej wspólnym polsko - ukraińskim zagadnieniom, jak sądzę doskonale wpisala się w obchody Roku Polski na Ukrainie. Należy podkreślić duże zaangażowanie naszych ukraińskich partnerów w sprawne przygotowanie przebiegu obrad w Łucku i pobytu na Ukrainie co rokuje dobrze dla tego typu inicjatyw w przyszłości.

W tym miejscu chciałbym wyrazić po raz kolejny gorące podziękowanie władzom Stowarzyszenia Euroregion Bug zarządzającego środkami finansowymi z Funduszu Małych Projektów Phare za przychylne przyjęcie naszej inicjatywy i dofinansowanie realizacji wspólnego polsko - ukraińskiego przedsięwzięcia. Przewidujemy kontynuację zapoczątkowanej przed laty współpracy, dzięki której możliwa była wymiana wystaw muzealnych, organizacja konferencji naukowych, że wspomnę tylko o zorganizowanej w 1996 roku "Wspólne korzenie - wspólna przyszłość", czy "Zamojszczyzna i Wołyń w minionym tysiącleciu. Historia, kultura, sztuka" jak również realizacja wspólnych badań naukowych i publikacja ich wyników w wydawnictwach polskich i ukraińskich.

Obecnie, po istotnych zmianach na Ukrainie pozwalam sobie wyrazić przekonanie, że kolejne inicjatywy muzeów z Zamościa i Łucka realizowane będą w jeszcze bardziej sprzyjającej atmosferze.

Andrzej Urbański
Dyrektor Muzeum Zamojskiego